

Koryčany (okr. Kroměříž)

„Dráhy“.

Moravská malovaná keramika (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0979383N, 17.1477600E; 49.0978331N, 17.1487578E; 49.0995189N, 17.1481839E; 49.0993433N, 17.1492675E

V době mezi 19. a 28. červencem roku 2021 byl proveden pracovníky Archeologického centra Olomouc, p. o., záchraný archeologický výzkum na lokalitě Koryčany – „Dráhy“. Výzkum byl realizován v předstihu před plánovanou investiční stavbou budoucího VTL plynovodu Moravia mezi úseky 49,2 km a 49,4 km. Investorem stavby byla společnost NET4GAS, s.r.o. V průběhu výzkumu sídliště ze starší doby římské byla zachycena i jedna zásobní jáma kultury s moravskou malovanou keramikou. Vedle keramického inventáře obsahujícího také fragmenty nádob s plastickými výčnělky a rohatými uchy byla ve výplni objektu objevena i zachovalá kamenná sekerka mírně trapézového tvaru s asymetrickým ostrím o rozměrech 85 × 41 × 30 mm. Jde o další doklad existence sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou jehozápadně od obce Koryčany (cf. Popelka 2014).

Literatura

Popelka, M. 2014: *Koryčany 2014. 1 – Škobeře, 2 – Dráhy. Silnice II/432: Koryčany - Jestřabice*. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. MTX201700776. [cit. 2022-03-25]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-201700776>.

Summary

A storage pit from the Moravian Painted Ware culture was detected in an Early Roman Period settlement during a rescue excavation in Koryčany – “Dráhy” field (Kroměříž District) in 2021. Besides a pottery assemblage, a small, polished stone axe was gathered from the fill of the feature.

Vít Záhorák

Koryčany (okr. Kroměříž)

„Padělky“.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1116772N, 17.1463600E; 49.1102586N, 17.1463278E; 49.1102233N, 17.1472933E; 49.1116842N, 17.1472183E

V době mezi 29. zářím a 10. prosincem roku 2021 byl s přestávkou proveden pracovníky Archeologického centra Olomouc, p. o., záchraný archeologický výzkum na lokalitě Koryčany – „Padělky“. Výzkum proběhl v předstihu před plánovanou investiční stavbou budoucího VTL plynovodu Moravia na úseku mezi 50,6 km a 50,9 km. Investorem stavby byla společnost NET4GAS, s.r.o. Nejstarší doloženou komponentu na této polykulturní lokalitě (cf. Benešová 1956) představují objekty mladšího stupně kultury s lineární keramikou. Kromě běžných sídlištních jam se podařilo zdokumentovat i několik žlabovitých objektů blíže neznámého účelu. Nejvýznamnější odkrytou strukturou reprezentuje půdorys dlouhého domu sloupové konstrukce. Ze sídlištních jam se podařilo získat početný keramický inventář, několik broušených kamenných artefaktů a také několik zrnotěrek. Během

detektorové prospekce realizované před zahájením výzkumu byla na povrchu lokality nalezena broušená kamenná sekerka o rozměrech 85 × 41 × 30 mm zhotovená z metabazitu typu Jizerské hory (obr. 10).

Literatura

Benešová, A. 1956: *Zpráva o zjišťovacím výzkumu volutového sídliště a šňůrového hrobu v Mouchnicích, okr. Bučovice*. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. MTX195701084. [cit. 2022-03-25]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-195701084>.

Obr. 10. Koryčany. Sekera z metabazitu typu Jizerské hory. Foto A. Šindlerová.

Fig. 10. Koryčany. Polished stone axe from Jizerské hory metabasite. Photo by A. Šindlerová.

Summary

A part of a settlement from the later phase of the Linear Pottery culture with the usual settlement finds was examined during a rescue excavation in Koryčany – “Padělky” field (Kroměříž District). Besides ordinary settlement pits, a longhouse layout was also uncovered. A small, polished stone axe from Jizerské hory metabasite (Fig. 10) had been found at the site before the excavation commenced.

Vít Záhorák, Radek Johančík

Kramolín (okr. Třebíč)

Viz oddíl Studie / see the part Articles:

Kramolín hill-fort revisited. Archaeological potential of 45 years flooded site

Návrat na hradisko Kramolín. Archeologický potenciál 45 let zatopené lokality

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Rudolf Procházka, Matěj Kmošek, Klára Augustinová, Petr Žákovský

Krumsín (okr. Prostějov)

„Zadní mokř“, parc. č. 1515.

Mladší neolit/časný eneolit. Nález v druhotné poloze. Skupina/sít sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum a galerie v Prostějově, p. o., inv. č. 310.915.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4536575N, 16.9923047E

Ve dnech 9. října 2019 až 21. ledna 2021 proběhl archeologický dohled související se stavbou „Vodohospodářská infrastruktura obce Krumsín – zásobování pitnou vodou“, k. ú. Krumsín,

Žárovice a Soběsuky u Plumlova, okr. Prostějov (AMČR). Liniový výkop pro pokládku přírodního vodovodního řádu protnul v poloze „Zadní mokř“ rozsáhlejší kavernu vyplněnou hlinitými splachy a ojediněle obsahující drobné zlomky nádob kultury s moravskou malovanou keramikou. Získané nálezy dokládají již dříve registrované aktivity z období závěru mladší a počátku pozdní doby kamenné v této části krumvínské katastru (Červinka 1908, 83; Gottwald 1931, 29), a jsou tak cenným poznatkem k upřesnění topografie archeologických lokalit situovaných při východním okraji Dražanské vrchoviny.

Literatura

AMČR: Záznam M-201903077 [cit. 2022-03-25]. Archeologická mapa České republiky.

Červinka, I. L., 1908: *O pokoleních skrčených koster na Moravě (podle stavu dosavadního bádání a vlastních výzkumů)*. Moravské starožitnosti, díl II. Kojetín na Hané: nákladem Pravěku.

Gottwald, A. 1931: *Můj archeologický výzkum*. Prostějov: Městské muzeum v Prostějově.

Summary

A large cavern containing sporadic fragments of Moravian Painted Ware culture pottery vessels was disturbed during the construction of a waterline in Krumsín – “Zadní mokř” field (Prostějov District) in 2021. The collected finds specify the localisation of a previously known archaeological site situated near the eastern edge of the Dražany Uplands (cf. Červinka 1908, 83; Gottwald 1931, 29).

Pavel Fojtík

Křižanovice (k. ú. Křižanovice u Bučovic, okr. Vyškov) „Padělky nad hliníkem“.

Moravská malovaná keramika (neolit). Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Vyškovska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1340997N, 16.9495439E

V roce 2020 bylo v trati „Padělky nad hliníkem“ objeveno nové neolitické sídliště. Větší část lokality se nachází na katastru Křižanovic, menším dílem pak zasahuje na katastrální území sousedních Rašovic. Od června 2020 do října 2021 zde proběhlo několik desítek průzkumů realizovaných formou liniových povrchových sběrů s podporou GPS, což umožnilo zaměřovat jednotlivé druhy nálezů a následně vyhodnocovat jejich plošnou distribuci. Sídliště se rozprostírá na levém břehu řeky Litavy, a to na mírném severním svahu nevýrazného návrší, v nadmořské výšce oscilující mezi 250–255 m. Geologické podloží je zde tvořeno sprašemi až sprašovými hlínami. Na východě je lokalita vymezena údolím Marefského potoka, na západě pak údolím Křižanovického potoka. Na jižní straně terén plynule pokračuje svahem až k hřebenu Ždánického lesa, okraj samotného naleziště je však v tomto směru ostře vymezen brázdou na hranici křižanovického a rašovického katastru.

Průzkumy byla získána početná kolekce archeologického materiálu, mezi kterými však nepřevládá keramika, nýbrž štípaná kamenná industrie. Kolekce kamenných artefaktů čítající několik stovek kusů je zhotovena převážně z rohovic regionální jihomoravské proveniencie (zejména typu Krumlovský les). Nezanedbatelný podíl však zaujímají také importované suroviny, a to především obsidián, eratický silicit a další suroviny severské proveniencie.

Získaná keramika je nepočtená, silně fragmentarizovaná a z pohledu výskytu chronologicky signifikantních prvků relativně nevýrazná. Přesto umožňuje alespoň rámcové datování lokality do období kultury s moravskou malovanou keramikou (MMK). Významný podíl obsidiánové industrie pak dovoluje předpokládat dataci spíše do staršího stupně MMK.

Jaký mohla mít lokalita případný vztah k nedalekému (cca 600 m vzdušnou čarou) rondelu MMK na katastru Rašovic, zůstává prozatím otevřenou otázkou. Nedestruktivním průzkumům sídliště v trati „Padělky nad hliníkem“ bude nutné věnovat v budoucnu ještě další pozornost, stejně jako souhrnnému zhodnocení získaných dat a nálezového fondu.

Literatura

Neuveдено.

Summary

A new Moravian Painted Ware culture settlement was discovered by surface collection in Křižanovice – “Padělky nad hliníkem” field in 2020–2021. The site excels due to a large number of chipped stone industry finds.

Lubomír Vrána, Jaroslav Bartík

Kyjovice (okr. Znojmo)

„Sutny“.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Masarykova univerzita – Filozofická fakulta.

Lokalizace: WGS-84 – 48.8991339N, 16.1374450E

V letech 2018–2021 pokračoval systematický výzkum lokality v polohách „Sutny IV“, „Sutny V“ a „Sutny VI“ a zároveň proběhly několikasezónní terénní prospekce formou povrchových sběrů v širším okolí povodí Únanovky.

Archeologický výzkum je zde v posledních letech soustředěn na problematiku subsistenčních strategií, které významně ovlivňovaly každodenní aktivity na sídlišti spojené se zabezpečením elementárních potřeb člověka. Sledování dokladů takových změn zpravidla vychází z definování základní ekonomické a sociální jednotky, tzv. domácnosti. Výzkumné cíle byly stanoveny ve dvou rovinách. Za prvé na úrovni sídliště, kde jsou směřovány k ověření hypotézy, že velikosti domů odrážejí potravinové zvyklosti jednotlivých domácností, což v konečném důsledku umožňuje rekonstruovat strukturu společnosti (Gomart et al. 2015; Hachem 2018; Hachem, Hamon 2014). Dále na úrovni jednotlivých domácností a areálů jejich činností, kdy jsou typy daných činností modelovány na základě struktury sídlištního odpadu. Takto vytyčené cíle výzkumu jsou postupně naplňovány kombinací vícero metod, především terénním archeologickým výzkumem, interdisciplinární spoluprací při analýze odebraných vzorků a využitím modelování v prostředí GIS (prostorová analýza, vizualizace).

Výše popsaná teorie a metoda výzkumu byla prozatím aplikována na segmenty vybraných domů kultury s lineární keramikou v polohách „Sutny IV“ a „Sutny V“. Tradiční metodika výzkumu, jež je na lokalitě aplikována již po mnoho let, byla modifikována pro potřeby aktuálních výzkumných cílů zejména v oblasti přírodovědných analýz a forem zpracování a vyhodnocování archeologického materiálu. V roce 2018 proběhla exkavace v poloze „Sutny IV“ ve čtvercích 10f v sektoru T9 a 1f v sektoru T10, kde se nacházel zbylý segment dlouhého domu,